

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs – ประชากร ของเทศบาลนครสมุทรสาคร
อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
Waste Management under the principles of 3Rs – Civil State Policy of Samut
Sakhon City Municipality, Mueang Samut Sakhon District, Samut Sakhon Province

สุกัญญา กลิ่นชุ่ม*
(Suganya Klinchum)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-ประชากร ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร (2) ศึกษาปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-ประชากร ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร (3) ศึกษาปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-ประชากร ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแทนประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 398 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-ประชากร ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมและรายด้านมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้าน Recycle (การนำกลับมาใช้ใหม่) ด้าน Reduce (ลดการใช้) และด้าน Reuse (การใช้ซ้ำ)

2. ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs -ประชากร ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ความตระหนัก ผู้นำชุมชน ความรู้ความเข้าใจ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

3. ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-ประชากร ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในด้านผู้นำชุมชน ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความตระหนัก และด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 สมการการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ คือ $\hat{Y} = 0.133 + 0.634 (x_1) + 0.689 (x_2) + 0.675 (x_3) + 0.684 (x_4)$

คำสำคัญ: การบริหารจัดการขยะมูลฝอย หลักการ 3Rs - ประชากร

* วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตรและสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยนานาชาติ
แสตมฟอร์ด 76120 ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สีนะวารี

Thesis Master of Public Administration Program Thesis Faculty of Public Administration and Social Studies
Stamford International University 76120

Corresponding author: klinchum.suganya@gmail.com

ABSTRACT

The purpose of this research was to (1) study the level of Waste Management under the principles of 3Rs – Civil State Policy of Samut Sakhon City Municipality, Mueang Samut Sakhon District, Samut Sakhon Province. (2) study the factors of Waste Management under the principles of 3Rs – Civil State Policy of Samut Sakhon City Municipality, Mueang Samut Sakhon District, Samut Sakhon Province. (3) Study factors in Waste Management waste has a causal relationship With waste management under the principles of 3Rs – Civil State Policy of Samut Sakhon City Municipality, Mueang Samut Sakhon District, Samut Sakhon Province. The sample groups used in the research were representatives of the population living in Samut Sakhon Municipality area. Mueang Samut Sakhon District 398 people in Samut Sakhon Province with simple random sampling methods.

Findings:

1. Waste management under the principles of 3Rs – Civil State Policy of Samut Sakhon City Municipality, Mueang Samut Sakhon District, Samut Sakhon Province In the overall picture, and in each aspect, the management is at a high level in all aspects. Sort by order as follows : Recycle (reuse), Reduce (use reduction) and Reuse (reuse).

2. Factors in waste management under the principles of 3Rs – Civil State Policy of Samut Sakhon City Municipality, Mueang Samut Sakhon District, Samut Sakhon Province found that in the overall picture and in each aspect, there is practice at a high level in all aspects. Arranged in the following order : awareness, community leaders, knowledge, understanding And awareness of information.

3. Factors in waste management under the principles of 3Rs – Civil State Policy of Samut Sakhon City Municipality, Mueang Samut Sakhon District, Samut Sakhon Province In community leaders Knowledge and understanding Awareness And information recognition With statistical significance at the level of 0.001

Keywords: Waste Management, Principles of 3Rs – Civil State Policy

Article history:

Received 22 June 2019

Revised 31 July 2019

Accepted 1 August 2019

SIMILARITY INDEX = 3.13 %

1. บทนำ

การพัฒนาของประเทศไทยที่ผ่านมาเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และ โครงสร้างพื้นฐานเป็นสำคัญ แต่การพัฒนาประเทศนั้นมักส่งผลในด้านลบต่อประเทศในหลายด้านเช่นกัน ซึ่งสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาด้านหนึ่งที่นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น ปัญหามลพิษ น้ำเน่าเสีย อากาศเป็นพิษ ฯลฯ ซึ่งปัญหาเหล่านี้มักเกิดขึ้นมาพร้อมกับการขยายตัวของชุมชนเมืองและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นควบคู่กัน การผลิตสินค้าและบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เพิ่มมากขึ้น บรรจุภัณฑ์ส่วนใหญ่ใช้วัสดุในการผลิตที่ยากต่อการกำจัดเป็นสาเหตุทำให้มีสิ่งปฏิกูลและสิ่งเหลือใช้ที่ไม่เป็นที่ต้องการในปริมาณที่มากขึ้น และส่งผลให้เกิดเป็นปัญหามลพิษในที่สุด (กาบแก้ว ปัญญาไทย, 2554 : 1)

ปัญหามลพิษเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นและสั่งสมมาเป็นระยะเวลานาน และการแก้ไขปัญหานี้ที่ผ่านมายังไม่สามารถที่จะตอบโจทย์การแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยในปัจจุบันสถานการณ์มลพิษชุมชนมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นที่ทราบโดยทั่วกันว่าหากจะต้องมีการเก็บขยะมูลฝอยและนำไปเข้าสู่ระบบการกำจัดทั้งหมดนั้น ต้องใช้ทรัพยากรมหาศาลในการบริหารจัดการ รัฐบาลจึงได้กำหนดให้ปัญหามลพิษเป็นวาระแห่งชาติ และมีกำหนดแผนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ Road Map การจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตราย แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 – 2564 และแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2560) (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559 : 1) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2560) เป็นแนวทางเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่การเป็นสังคมปลอดขยะ (Zero Waste Society) ซึ่งวางอยู่บนแนวคิด 3Rs – ประชารัฐ ซึ่งเป็นการจัดการที่ยั่งยืน คือ การลดปริมาณขยะจากแหล่งต้นทาง (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) หรือ ตามหลักการ 3Rs ซึ่งเป็นการจัดการขยะที่มุ่งเน้นการลดปริมาณขยะจากครัวเรือน ส่งเสริมการคัดแยกขยะจากต้นทาง เป็นการเพิ่มมูลค่าหรือแปรรูปขยะ ซึ่งจะส่งผลให้ปริมาณขยะในภาพรวมทั้งประเทศลดลง ทำให้ปริมาณขยะที่ต้องเข้าสู่ระบบการกำจัดลดลง และมีการกำจัดที่ถูกวิธีเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย โดยดำเนิน การภายใต้หลัก “ประชารัฐ” คือ การคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการปัญหา ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน/ประชาสังคม ภาคการศึกษา และภาคการศาสนา (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมควบคุมมลพิษ, 2559 : 2)

จังหวัดสมุทรสาคร เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพการผลิตด้านประมงแบบครบวงจรและเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารทะเลที่สำคัญระดับสากล อีกทั้งยังอยู่ใกล้กรุงเทพมหานครทำให้มีศักยภาพในการเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และแหล่งอุตสาหกรรม นอกจากนั้นยังมีพื้นที่การเกษตร มีระบบชลประทาน คูคลอง กระจายทั่วพื้นที่ มีชุมชนหลากหลายชาติพันธุ์ ทำให้มีต้นทุนทางวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว และมีรายได้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) ติดอันดับ 1 ใน 10 ของประเทศอย่างต่อเนื่อง จากการที่จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง มีการขยายตัวของภาคธุรกิจเอกชนและการขยายตัวของแหล่งที่อยู่อาศัย จากการอพยพย้ายถิ่นของประชากรจากจังหวัดต่าง ๆ และแรงงานต่างด้าว เข้ามาประกอบอาชีพเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (จังหวัดสมุทรสาคร, 2561)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความสำคัญต่อสังคม/ชุมชนในพื้นที่เขตเทศบาลนครสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในเขต พื้นที่เทศบาลนครสมุทรสาคร จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อนำผลจากการวิจัยไปสู่ประชาชนมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับขยะแต่ละประเภท การคัดแยกขยะที่ถูกต้อง และการนำขยะที่คัดแยกอย่างถูกต้องไปใช้ประโยชน์ มีจิตสำนึกที่เห็นถึงความสำคัญของการลดและการคัดแยกขยะมูลฝอย ทั้งต่อตนเอง ชุมชน ประเทศ และสังคมโลก ซึ่งสมาชิกของชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะของตนเองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของวิถีคิดแบบยั่งยืนและทำให้ภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามแนวทาง “พระราชรัฐ”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพระราชรัฐ

ความหมายของพระราชรัฐ

ในยุคของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา คำศัพท์หนึ่งที่ได้ยินบ่อยในเกือบทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายรัฐบาล คือ คำว่าพระราชรัฐ ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศใช้ยุทธศาสตร์พระราชรัฐ เพื่อให้ส่วนราชการต่าง ๆ ใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนประเทศไทยให้เกิดความสงบเรียบร้อย สามัคคี และพัฒนาประเทศไทยให้มีความเข้มแข็ง มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ได้จริง และได้ขยายความเพิ่มเติมว่า “พระราชรัฐเป็นการร่วมมือกันในการสร้างสรรค์ สร้างพลังในการทำความดีให้ประเทศชาติ ไม่ใช่เพื่อตนเองหรือข้าราชการ แต่ทำเพื่อประชาชนทุกคน...” (วัลภา เล็กวัฒนานนท์, 2559 : 1)

พระราชรัฐ ตามความหมายอย่างแคบในทางวิชาการ หมายถึง การที่ประชาชนและรัฐร่วมมือกันในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สอดคล้องกับการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ “สานพลังประชารัฐเพื่อเศรษฐกิจฐานราก” ของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ภายใต้การขับเคลื่อนของหัวหน้าทีมเศรษฐกิจชุดใหม่ ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ จึงหมายถึง ความร่วมมือร่วมใจของรัฐและประชาสังคม เพื่อร่วมแก้ปัญหาเศรษฐกิจและขับเคลื่อนการพัฒนา (อนุสรณ์ ธรรมใจ, 2558 : 9)

แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้มติ” ตามแนวทาง “พระราชรัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ.2559-2560)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2559 เห็นชอบแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้มติ” ตามแนวทาง “พระราชรัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559-2560) ภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 – 2564 เป็นแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะในระยะสั้นของหน่วยงานภาครัฐ

ภาคเอกชนและประชาชนโดยทั่วไปให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการลดขยะที่ต้นทาง เพื่อวางรากฐานการดำเนินการจัดการขยะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และเป็นแนวทางเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่การเป็นสังคมปลอดขยะ (Zero Waste Society) ซึ่งวางอยู่บนแนวคิด 3Rs – ประชาธิปไตย โดยแนวคิดพื้นฐาน คือ แนวคิด 3Rs การจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสานที่เน้นการลด การคัดแยก และ การใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยการใช้หลัก 3Rs และหลักการประชาธิปไตย เป็นหลักการที่คำนึงถึงหลักความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทางสังคม (Participatory Principle) ในการจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตราย เพื่อความยั่งยืนในการบริหารจัดการในอนาคต โดยส่งเสริมบทบาทของทุกภาคส่วนในสังคม ด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาครัฐ การทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาชนและประชาสังคม ภาคการศึกษา และภาคการศาสนา ทั้งในกระบวนการการกำหนดนโยบาย การให้ข้อมูล การแสดงความคิดเห็น รวมตลอดไปถึง การออกแบบการคัดแยกขยะ การเก็บขน การกำหนดมาตรการ และการมีส่วนร่วมในพื้นที่ และการวางระบบการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในอนาคต (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกรมควบคุมมลพิษ, 2559 : 1 , 13-17)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

ความหมายเกี่ยวกับขยะมูลฝอย

กรมควบคุมมลพิษ (2559 : 2-3) นิยามเกี่ยวกับขยะมูลฝอย (Solid waste) หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัสดุ กุ้งพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร แก้ว วัสดุสัตว์ หรือซากสัตว์รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชนหรือครัวเรือน ยกเว้นวัสดุที่ไม่ใช้แล้วของโรงงานซึ่งมีคุณลักษณะและคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

การบริหารจัดการขยะมูลฝอย

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2559 : 11-12) ได้กล่าวถึงหลักการ 3Rs ระบุไว้ในแนวทางการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน โดยสามารถอธิบายสรุปได้ดังนี้

- 1) Reduce หมายถึง ใช้น้อยหรือลดการใช้ ซึ่งไม่ได้หมายความว่าห้ามใช้เพียงแต่ให้ใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ตามความจำเป็น หลีกเลี่ยงการใช้ของฟุ่มเฟือย เลือกใช้สินค้าที่มีอายุการใช้งานสูง
- 2) Reuse หมายถึง ใช้ซ้ำ เป็นหนึ่งแนวคิดในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าโดยการนำสินค้าผลิตภัณฑ์ที่เราได้ใช้งานไปแล้วและยังสามารถใช้งานได้ กลับมาใช้ซ้ำให้คุ้มค่า บำรุงรักษาสินค้านั้น ๆ ให้มีอายุการใช้งานนาน ๆ หรืออาจจะนำไปให้ผู้อื่นไปใช้ต่อ หรือบริจาคก็ได้
- 3) Recycle หมายถึง แปรรูปใหม่ สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้งานอย่างคุ้มค่าจนไม่สามารถใช้งานได้แล้ว และไม่สามารถนำมาใช้ซ้ำได้อีก สามารถรวบรวมนำมาขายให้กับชาเล้งหรือร้านรับซื้อของเก่าเพื่อส่งไปยังโรงงานสำหรับแปรรูป เพื่อนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำชุมชน

วัฒนา พชรวานิช (2544 : 1) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการ คัดเลือก โดยกลุ่มหรือได้รับการแต่งตั้งจากบุคคล หรือกลุ่มที่มีอำนาจเหนือกว่า ให้ทำหน้าที่บริหารกลุ่มและนำกลุ่มให้พัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้า หรือผู้นำกลุ่มอาจเป็นบุคคลที่เสนอตัวขึ้นมารับบริหารกลุ่มเป็นบุคคลที่มีอำนาจ

หน้าที่วางแผน จัดระเบียบงานของกลุ่มให้ดำเนินไปสู่เป้าหมาย ผู้นำที่มีความสามารถไม่ว่าจะเป็นผู้นำที่มาจากลักษณะใด ก็จะสามารถทำตนให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม สามารถนำกลุ่มไปสู่ทิศทางที่ถูกต้องและมุ่งไปสู่ความสำเร็จก้าวหน้าและเป็นที่ยอมรับของกลุ่มโดยทั่วไป

2.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

Hosper (1988 : 136) กล่าวว่าความรู้ นับเป็นขั้นแรกของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจดจำซึ่งอาจจะโดยการนึกได้มองเห็น ได้ยินหรือ ได้ฟัง ความรู้นี้เป็นหนึ่งในขั้นตอนของการเรียนรู้โดยประกอบไปด้วยคำจำกัดความ หรือความหมายข้อเท็จจริงทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ไขปัญหาและมาตรฐาน เป็นต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความรู้เป็นเรื่องของการจำอะไรได้ ระลึกได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อนหรือใช้ ความสามารถของสมองมากนัก ด้วยเหตุนี้การจำได้จึงถือว่าเป็น กระบวนการที่สำคัญในทางจิตวิทยาและเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ได้ใช้ความคิดและความสามารถทางสมองมากขึ้นเป็นลำดับ ส่วนความเข้าใจ (Comprehension) นั้น Hosper ชี้ให้เห็นว่าเป็นขั้นตอนต่อมาจากความรู้ โดยเป็นขั้นตอนที่จะต้องใช้ความสามารถของสมองและทักษะในขั้นที่สูงขึ้น จนถึงระดับของการสื่อความหมาย ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยการใช้ปากเปล่า ข้อเขียน ภาษาหรือการใช้ สัญลักษณ์โดยมักเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้รับข่าวสารต่าง ๆ แล้ว อาจจะโดยการฟังการเห็น การได้ยิน หรือเขียนแล้วแสดงออกมาในรูปแบบของการใช้ทักษะหรือการแปลความหมายต่าง ๆ เช่น การบรรยายข่าวสารที่ได้ยินมาโดยคำพูดของตนเอง หรือการแปลความหมายจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง โดยคงความหมายเดิมเอาไว้ หรืออาจเป็นการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อสรุป หรือการคาดคะเนก็ได้

2.5 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความตระหนัก

Bloom ; et al (1971 : 273) ได้ให้ความหมายของ ความตระหนัก ไว้ว่า ความตระหนักเป็นขั้นต่ำสุดของอารมณ์และความรู้สึก (Affective domain) มีลักษณะเกือบจะคล้ายความรู้ตรงที่ความรู้และความตระหนักไม่เป็นลักษณะของสิ่งเร้า แต่ความตระหนักจะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้ามาทำให้เกิดความตระหนัก โดยไม่จำเป็นต้องเน้นประสบการณ์หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด

2.6 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

Roger (1978 : 33-34) กล่าวว่า ปัจจัยที่เป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลเป็นตัวตัดสินใจ เข้าร่วมกระทำกิจกรรมกับชุมชน คือ ปัจจัยช่องทางการสื่อสาร เป็นวิธีการที่ผู้ส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารใน 2 ลักษณะ คือ ช่องทางการสื่อสารมวลชน (Mass Media Channel) เป็นวิธีการถ่ายทอด ข่าวสารที่เกี่ยวกับการสื่อสาร เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และหนังสือประเภทอื่น ๆ เช่น ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งมีความสำคัญในการเพิ่มความรู้ กระจายข่าวสาร สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลได้ และช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Channel) เป็นการติดต่อ ระหว่างบุคคลเพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ได้มากกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ และปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว (Person Characteristic) ประกอบด้วย อายุ สถานภาพ ทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้ ขนาดที่ดิน และความสามารถเฉพาะอย่าง รวมถึงระดับการศึกษา

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณัฐพงษ์ เสรีพาณิชย์การ (2553 : 46-49) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการประยุกต์ใช้หลัก 3Rs ของผู้นำชุมชนในการลดปริมาณขยะ เทศบาลตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่าผู้นำชุมชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับหลักการ 3Rs ร้อยละ 61.21 มีความตระหนักในการให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักการ 3Rs ร้อยละ 57.8 ได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติตามหลักการ 3Rs มีการยอมรับเกี่ยวกับหลักการ 3Rs ของผู้นำชุมชน ร้อยละ 56.0 ส่วนพฤติกรรมในการประยุกต์ใช้หลักการ 3Rs เพื่อลดปริมาณขยะ ผู้นำชุมชนมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย เนื่องจากเห็นว่าเกิดความยุ่งยากและทำให้เสียเวลา

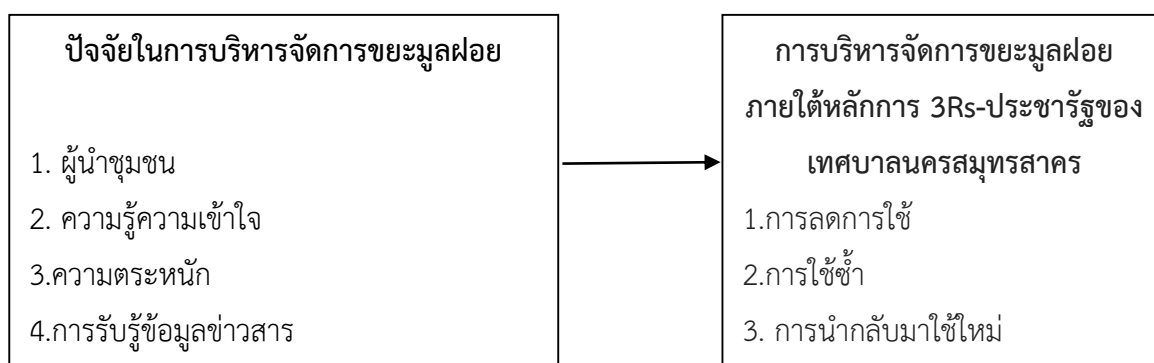
สารทิ สุกใส (2554 : 75-79) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลละลุวเหนือ อำเภอมือง จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลละลุวเหนือ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ และด้านการคัดแยกขยะ ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการลดการเกิดขยะมูลฝอย ส่งเสริมให้ใช้ตะกร้าและถุงผ้าไปตลาด ส่งเสริมการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยจากต้นทาง คือ ระดับครัวเรือน มีการรณรงค์ให้ประชาชนกำจัดขยะประเภทต่าง ๆ รณรงค์ให้มีการนำขยะมูลฝอยมาใช้ใหม่ โดยการทำเป็นตัวอย่างและให้คำปรึกษา แต่ยังมีบางส่วนที่มีพฤติกรรมในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม คือยังใช้ถุงพลาสติก

เกียรติกุล ถวิล (2558 : 84-87) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบ 3R ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยของอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น สามารถเรียงอันดับได้ดังนี้ ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่าปัจจัยด้านระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ รายได้ในครัวเรือนต่อเดือน และการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการขยะ มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว และช่องทางในการรับข่าวสาร พบว่ามีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เอกรัตน์ เลิศอวาส (2560 : 137-146) วิจัยเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกะป๋อ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ตามหลักการของ 3R ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกะป๋อ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกะป๋อ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ตามหลักการของ 3R ในภาพรวมมีการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก และปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกะป๋อ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ตามหลักการของ 3R อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ ได้แก่ วัฒนา พิชราวนิช (2544 : 1) Hosper (1988 : 136) Bloom ; et al (1971 : 273) Roger (1978 : 33-34) และแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “พระราชรัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 – 2560) ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกรมควบคุมมลพิษ (2559 : 13-14)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการสำรวจ (Survey Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 68,208 คน (จังหวัดสมุทรสาคร, 2561)

กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Yamane (1973 : 727-728) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน 5% จำนวน 398 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรในเขตพื้นที่เทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้เท่ากับ 1.00 และนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try-Out) กับบุคคลที่มีลักษณะเช่นเดียวกันกับประชากรและไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา การบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.936

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผลกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

4. ผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมและรายด้านมีการจัดการอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้าน Recycle (การนำกลับมาใช้ใหม่) ด้าน Reduce (ลดการใช้) และด้าน Reuse (การใช้ซ้ำ)
2. ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ความตระหนัก ผู้นำชุมชน ความรู้ความเข้าใจ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ตารางที่ 1 ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผลกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs – พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย	การบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs – พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร				
	B	S.E.	สปส. Beta	t	Sig.
(ค่าคงที่)	0.133	0.124	-	1.072	0.284
1. ผู้นำชุมชน	0.634	0.370	0.650	17.000***	0.000
2. ความรู้ความเข้าใจ	0.689	0.340	0.711	20.122***	0.000
3. ความตระหนัก	0.675	0.390	0.652	17.104***	0.000
4. การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	0.684	0.280	0.770	24.043***	0.000

หมายเหตุ * $P \leq 0.05$ R = 0.821 F = 817.783
 ** $P \leq 0.01$ R^2 = 0.674 ระดับนัยสำคัญ = 0.000
 *** $P \leq 0.001$ R^2 ปรับ = 0.673

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (R) อยู่ในระดับ 0.821 และพิจารณาจากการปรับมาตรฐานของตัวแปร (Standardized Variables) ร้อยละ 67.30 – 67.40 ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ และค่า สปส. Beta เรียงตามลำดับดังนี้ ผู้นำชุมชน ($\beta_{\text{ผู้นำชุมชน}} = 0.650$, Sig. = 0.000) ความรู้ความเข้าใจ ($\beta_{\text{ความรู้ความเข้าใจ}} = 0.711$, Sig. = 0.000) ความตระหนัก ($\beta_{\text{ความตระหนัก}} = 0.652$, Sig. = 0.000) และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ($\beta_{\text{การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร}} = 0.770$, Sig. = 0.000) กล่าวคือ การบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs – ประชารัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยด้านต่าง ๆ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ความรู้ความเข้าใจ ความตระหนัก และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

จากตารางสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4$$

$$= 0.133 + 0.634 (\text{ผู้นำชุมชน}) + 0.689 (\text{ความรู้ความเข้าใจ}) + 0.675 (\text{ความตระหนัก}) + 0.684 (\text{การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร})$$

5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1. สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ด้านผู้นำชุมชน ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความตระหนัก และด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 สามารถอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้นำชุมชน พบว่า ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ด้านผู้นำชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ด้านผู้นำชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ด้าน Reduce (ลดการใช้) ด้าน Reuse (การใช้ซ้ำ) และด้าน Recycle (การนำกลับมาใช้ใหม่) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ด้านผู้นำชุมชน มีผลหรือที่เป็นปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และเป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยสัมฤทธิ์ผลได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สารภี สุกใส (2554 : 75-79) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนใน

พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลกะลุวอเหนือ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ และด้านการคัดแยกขยะ ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการลดการเกิดขยะมูลฝอย

2. ด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ด้านความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ด้านความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ - ผลกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ด้าน Reduce (ลดการใช้) ด้าน Reuse (การใช้ซ้ำ) และด้าน Recycle (การนำกลับมาใช้ใหม่) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ด้านความรู้ความเข้าใจ มีผลหรือที่เป็นปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และเป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยสัมฤทธิ์ผลได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เอกรัตน์ เลิศอวาาส (2560 : 137-146) วิจัยเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกะป๋ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ตามหลักการของ 3R ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกะป๋ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ด้านความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกะป๋ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ตามหลักการของ 3R ด้านการลดการใช้ (Reduce) ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) และด้านการใช้ซ้ำ (Reuse) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

3. ด้านความตระหนัก พบว่า ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ด้านความตระหนัก มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ด้านความตระหนัก มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ด้าน Reduce (ลดการใช้) ด้าน Reuse (การใช้ซ้ำ) และด้าน Recycle (การนำกลับมาใช้ใหม่) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ด้านความตระหนัก มีผลหรือที่เป็นปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และเป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยสัมฤทธิ์ผลได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ญัฐพงษ์ เสรีพานิชย์การ (2553 : 46-49) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการประยุกต์ใช้หลัก 3Rs ของผู้นำชุมชนในการลดปริมาณขยะ เทศบาลตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่าผู้นำชุมชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับหลักการ 3Rs ร้อยละ 61.21 มีความตระหนักในการให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักการ 3Rs ร้อยละ 57.8 ได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติตามหลักการ 3Rs มีการยอมรับเกี่ยวกับหลักการ 3Rs ของผู้นำชุมชน ร้อยละ 56.0

4. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พบว่า ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-พระราชรัฐ ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอ

เมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ด้าน Reduce (ลดการใช้) ด้าน Reuse (การใช้ซ้ำ) และด้าน Recycle (การนำกลับมาใช้ใหม่) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีผลหรือที่เป็นปัจจัยในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และเป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยสัมฤทธิ์ผลได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เอกรัตน์ เลิศอาวาส (2560 : 137-146) วิจัยเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกะป๋อ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ตามหลักการของ 3R ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกะป๋อ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกะป๋อ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ตามหลักการของ 3R ด้านการลดการใช้ (Reduce) ด้านการนำกลับมาใช้ ใหม่ (Recycle) และด้านการใช้ซ้ำ (Reuse) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ควรร่วมมือกันส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการลดขยะที่ต้นทางอย่างต่อเนื่อง
2. เทศบาลนครสมุทรสาคร ควรพัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการขยะมูลฝอย สนับสนุนให้มีศูนย์รวบรวมขยะมูลฝอย ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสร้างเครือข่ายภาคประชาชน
3. เทศบาลนครสมุทรสาคร ควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจ ปลุกจิตสำนึกที่ดีในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยในเชิงคุณภาพ เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs – ประชาชน ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
2. ควรทำการศึกษาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs-ประชาชน ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ตั้งแต่ระดับชุมชน ระดับตำบล ระดับเขตพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาปัญหาและทางแก้ไข นำไปสู่การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลนครสมุทรสาครที่ดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs – ประชาชน ของเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อศึกษาและสามารถนำไปเป็นแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษ.(2559). คู่มือประชาชน การคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธีและเพิ่มมูลค่า. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร : บริษัท อีส์ จำกัด.

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2559). **แนวทางการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”**. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมควบคุมมลพิษ. (2559). **แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ.2559 – 2560)**. กรุงเทพมหานคร : กรมควบคุมมลพิษ.
- กาบแก้ว ปัญญาไทย. (2554). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง**. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เกียรติกุล ถวิล. (2558). **พฤติกรรมการจัดเก็บขยะมูลฝอยในรูปแบบ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอมะนังชลบุรี จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จังหวัดสมุทรสาคร. (2561). **ปัญหาสำคัญและการแก้ไขปัญหาของจังหวัด**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2561, จาก <http://www.samutsakhon.go.th/support40853/source/problem.pdf>
- ณัฐพงษ์ เสรีพาณิชย์การ. (2553). **พฤติกรรมการใช้หลัก 3Rs ของผู้นำชุมชนในการลดปริมาณขยะเทศบาลตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอมะนัง จังหวัดนครราชสีมา**. การศึกษาอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วัฒนา พิชราวนิช. (2544). **ภาวะผู้นำและการจูงใจ**. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต. สาขา นโยบายสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา.
- วัลภา เล็กวัฒนานนท์. (2559). **เครือข่ายการศึกษาประชารัฐ : นวัตกรรมในการปฏิรูปการศึกษาไทย**. วารสารการศึกษาไทย, 13(135), 18
- สารภี สุกใส (2554). **พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล กะลวอเหนือ อำเภอมะนัง จังหวัดนราธิวาส**. รายงานการศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนุสรณ์ ธรรมใจ. (2558). **ประชารัฐ ประชานิยม และรัฐสวัสดิการ**. กรุงเทพฯ: (1), 9.
- เอกรัตน์ เลิศอาวาส. (2560). **การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกะป อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ตามหลักการของ 3R**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- Bloom, B.S., Hastings, J.S, Madaus, Thomas, G.S. and Baldwin, S. (1971). **Hand Book on Formative and Summative Evaluation of Student Learning**. New York : McGraw-Hill.
- Hospers, J. (1988). **An Introduction to Philosophical Analysis**. New York : PrenticeHall.
- Roger, C. R. (1978). **Tagmemic phonology and natural generative phonology a comparison**. Research Papers of the Texas SIL at Dallas, 5. Dallas : Summer Institute of Linguistics.
- Yamane, Taro. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. (3rd ed.). New York : Harper & Row, Publishers, Inc.